

279560

PROGRES ȘI CULTURĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ — SOCIALĂ — LITERARĂ

CONTINUTUL:

In anul al V-lea	I. BUTNARIU
Evoluția metodelor de învățământ	T. BĂNICĂ
Epoca pubertății	IOAN COMĂNESCU
Problema înapoițiilor mintali	ILIE GRUIA
Cursurile dela Câmpulung Muscel	P. VIȘOIU
Cooperativele școlare și casele de economie	JACOB VESCAN
Panaït Istrati	Prof. A. I. POPP

CRONICA :

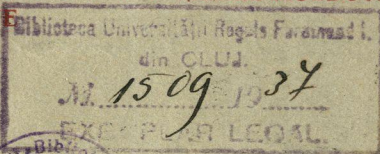
Luna Tg.-Mureșului. Muzeul Arheologic-Etnografic din Palatul Cultural Târgu-Mureș	I. C. MURĂȘANU
---	----------------

CĂRȚI :

Românismul : Catechismul unei noi spiritalități de Rădulescu Motru	MIHAIL MOLDOVANU
Revizori și Inspectori	C. ȘTEFĂNESCU
F. Ștefănescu Goangă, Al. Roșca și S. Cupcea : Instabilitatea emotivă	GH. ANIȚEI
Punctele cardinale în haos, de Nichifor Crainic	MIHAIL MOLDOVANU

COMUNICAT și REVISTE

ANUL V. No. 1.
IANUARIE 1937.

In anul al V-lea.

Născută din gândul evolutiv al spiritului, revista „Progres și Cultură“ este expresia fidelă de felul cum învățătorimea din jud. Mureș, muncind cu puteri unite, a înțeles să-i jaloneze drumul celor patru ani de existență. Colegi, colaboratori și prieteni au sprijinit acțiunea de luptă a revistei, în butul tuturor greutăților; au contribuit la creșterea ei în puteri și prestigiu; au ajutat să reiasă din filele ei voința de a trăi; i-au dat directive sănătoase de a năzui spre scopul pentru care s'a creiat.

In anul al V-lea, programul revistei va fi continuarea celui din trecut: ieșirea la lucru pe toate călile, exploatarea tuturor mijloacelor de știință și cultură pentru înnobilarea bunei înzestrări sufletești de care e hărăzit neamul românesc.

Știința plămădește zilnic probleme atât de mari încât ori ce întârziere a unei publicațiuni învățătoarești, de inițiativă și progres, se consideră o pagubă pentru școala noastră națională.

Astăzi — poate mai mult ca oricând — efectele schimbării fundamentale se resimt în toate pulsațiile vieții noastre sociale; fiecare ramură de activitate, primenindu-și seva care o alimentează, înfățișează oarecari diferențieri în formă și fond, croindu-și noi idealuri adecvate forțelor cerute de împrejurări și timp. In consecință, e ușoară deducția, e firesc chiar, ca din refacerile actuale să se desprindă puțința unei apropiate cristalizări, care să înfățișeze un pas înainte.

Tentațiunea mână năvalnic sufletul omenesc către

orizonturi noi, către înălțimi unde nu se pătrunde, nici nu se poate sta, cu vechile concepții de viață; acolo, pe înălțimele unde numai un dor nefrânt de viață avântă spiritul și-l face să dăinuiască fără a se înspăimânta.

Dacă obârșia acestei tendințe o găsim în filozofia atâtor cugetători mari de odinioară, ca ecou al unei aspirații abia plămădite, apoi intensificarea, întărirea tendinței celei nouă își află un razim mult mai solid în timpul recent al refacerii noastre.

Ni s'ar părea de o valoare reală redusă munca învătățorimei mureșene, dacă n'ar fi exteriorizată prin puterea sentimentului, prin voință de a turna în slove de publicațiuni preocupările sale.

Ne vom strădui, și în acest an, a desvolta, în coloanele revistei „Progres și Cultură“, dragostea apostolatului, imboldul către un rezultat satisfăcător în ogorul greu al culturii românești din acest județ.

1. BUTNARIU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Evoluția metodelor de învățământ.

Azi când toate privirile sunt ațintite asupra învățământului, e natural să ne întrebăm, ce așteaptă dela școală și ce nu i-ar putea conveni societății de azi: cunoștințele ce se predau în școală, sau cu o terminologie mai profesională, materia învățământului, sau felul cum se predau aceste cunoștințe, adică metodele de predare.

Dacă se pune problema în felul acesta, dela început se vede că atunci când e vorba de școală, e bine să se facă totdeauna deosebirea între materia de învățământ și metodele de predare.

Dacă materia de învățământ a variat în strânsă legătură cu condițiile sociale, de care atârnă nevoile omenesci, apoi metoda de învățământ, care în cultura formală este mijlocul de formarea judecății, izvorăște la fel cu materia, din condițiile sociale ale timpului. Și cum condițiile sociale se schimbă mereu, ele aduc și o schimbare treptată a metodelor, potrivit cu noile condiții sociale.

Vorbind despre sistemele de educație, sociologul Durkheim se ridică cu hotărîre contra celor ce susțin că ar exista un sistem universal și absolut valabil pentru toate timpurile. Fiecare sistem de educație este un produs al unor nevoi sociale concrete. Astfel se vede că ori ce societate are omul ei perfect. Nu există un tip etern de perfecțiune, ci numai desăvârșire față de mediul social.

În adevăr, în timpurile primitive, tipul social era vânătorul perfect. Mai târziu la Greci, omul perfect era tipul educat fizicește. În evul mediu, dacă avem în vedere educațiunea care se da în clasele bune, tipul perfect era cavalerul, care trebuia să aibă la îndemână o serie de discipline cu care să poată realiza ceea ce clasa lui îi cerea. Mai târziu când apar doctrinele economice și capitalismul, atunci omul perfect devine acela care este perfect adaptat cernițelor timpului, este omul de afaceri, bancherul.

Vedem dar că tipul ideal de om variază în strictă dependență cu tipul necesar unei anume societăți.

Aceasta ne arată legătura ce există între dezvoltarea socială deoparte și educație și metoda de învățământ de altă parte.

Spre a lămurii și mai bine această legătură dintre metodă și dezvoltarea socială să facem următoarea ipoteză.

Să presupunem că s'ar propune de tratat aceeași chestiune unui educator din sec. al XV—XVI, altuia din sec. al XVII—XVIII și altuia din zilele noastre. Cel dintâiu ar da copiilor o descriere abstractă și le-ar cere s'o învețe pe de rost; cel de al doilea ar pune copiii în fața unui tablou intuitiv și le-ar cere apoi să construiască ei din datele simțurilor lor; în sfârșit pedagogul zilelor noastre ar da copiilor gips sau plâștilină să construiască și să deducă astfel noțiunea din activitatea lor creatoare. Cu alte cuvinte, primul dă copiilor noțiunea formată gata, al doilea cere copiilor să înțeleagă noțiunea din datele simțurilor lor, iar cel din urmă îi pune s'o construiască din activitate.

Prima e metoda *intellectualistă*, a doua este metoda *intuitivă*, iar a treia este metoda *activă*.

Această schimbare de metodă nu se explică decât prin schimbarea structurii societăților în care se aplică.

În evul mediu avem ca fațadă cu state absolutiste: acestea dau ordine gata, cetățenii sunt obligați să se supună. Acelaș lucru face și educatorul în școală; el

dă elevilor cunoștințele formate gata și ei sunt obligați să le memoreze. Mai târziu puterea de stat absolut se prăbușește lăsând loc liber inițiativei individuale. Puterea de stat se coboară la simplul rol de veghetor de ordine. Acelaș lucru face și educatorul: el dă elevilor numai elemente intuitive și apoi ia o atitudine de supraveghetor, mărginindu-se numai a îndruma inițiativa individuală a acestuia. În ce privește metoda activă, ea este rezultatul tehnicii moderne, care cere în școală și o pregătire tehnică. Căci nu e de ajuns să se desvolte puterea de intuiție a viitorului tehnician, ci trebuie ca școlarul să fie dus în atelier și deprins a face de mic în școală ceia ce va face mare în societate.

Promotorii acestei noi metode sunt: Dewey și Kerchensteiner.

Cum a ajuns Dewey la concepția metodei active? Dewey povestește că odată mergând la un magazin cu mobilier școlar, a cerut mese de lucru, deoarece, ca un principiu de educație avea și lucrul manual. A intrat deci în magazin și a cerut un astfel de pupitru. Negustorul i-a răspuns: „Știu ce cereți dumneavoastră; dumneavoastră cereți material de lucru, dar noi nu facem decât material de ascultat.“

Dewey spune că aceasta este greșala pedagogiei contemporane. Copilul rămâne pasiv; ascultă dar nu lucrează.

Altă dată, acelaș Dewey, trecând pe stradă a văzut o firmă pe care scria: „Școală de natațiune“ și cum americanul este sportiv, s'a gândit să între și să ia câteva lecții de inot. Se aștepta să vadă un bazin în care să inoate copiii sub supravegherea unui inotător priceput, dar în loc de aceasta, a găsit o clasă, ca ori care alta, cu pupitre, în care erau câțiva copii. Profesorul îi întreba: „Ce faci ca să inoți?“ Copilul răspundea: „Mă bag în apă.“ „Și pe urmă ce faci?“ „Dau din mâini.“

Dewey a eșit indignat și a spus: „ceace se petrece cu această școală de natație, se petrece în general în școala noastră; prea multă teorie pasivă și în schimb nimic practic“. Acestea l-au determinat să lupte pentru introducerea metodei active în care copilul trebuie să lucreze nu să asculte. Această nouă metodă nu apelează numai la simțurile copilului ci și la activitatea sa creatoare. Ea îndrumază pe copil să scoată cunoștințele din conlucrarea acestor două funcțiuni: a intuiției și a activității.

Dacă această metodă corespunde structurii sufletului a copilului, copilul fiind o ființă activă, ea nu trebuie însă transplantată dintr'o țară industrială, cum sunt țările unde a luat ființă, într'o țară agricolă cum e țara noastră.

Trebuie pusă mai întâiu în legătură cu nevoile sociale ale țării noastre și cu posibilitățile de aplicare, căci o metodă nu se impune prin lege, ci prin apăsarea cerințelor sociale.

T. BĂNICA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Epoca pubertății.

Se obișnuiește — de către cei mai mulți educatori — să se studieze în de-aproape toate metodele și principiile pedagogiei pentru a fi aplicate cât mai riguros și cât mai simplu în școală — fără să se țină seamă — nu numai de individualitate — dar nici de vârsta cronologică a școlarului.

Așa fiind, se comit de cele mai multe ori greșeli grave, cari pun în incurcătură pe învățător pe de o parte, iar pe de alta descurajează pe elevi, îi îndepărtează dela rosturile școlii și-i face să apuce pe drumuri răslețe — a căror capăt numai fericit nu poate fi. Deaceia pe lângă studiul facultăților intelectuale trebuie să se urmărească creșterea și transformările ce le suferă organismul în fiecare epocă — deoarece aceste transformări modifică simțitor și starea sufletească.

Pentru un cercetător conștiincios epoca despre care vorbim mai jos trebuie studiată în toată lărgimea ei, cu multă competență și cu perseverență — atât la fete cât și la băieți; pentru învățător sau profesor ea să fie un prilej de deosebită atenție, de adaptare a metodelor de învățământ, de îndrumare sinceră și părintească. Asprimea și bruscarea elevului la această vârstă pentru inerteală sau chiar stagnare intelectuală — are consecințele cele mai dezastruoase.

Dar să precizăm și să analizăm această fază a creșterii.

Ce este pubertatea și prin ce se caracterizează?
Doctorul *Cruchet* ne spune că pubertatea este perioada creșterii, care se întinde la fete dela 12-14 ani și la băieți

dela 14-18 și care cuprinde modificări fizice și psihice, transformând organismul copilului într'un organism nou — acel al adolescentului. Desigur e o regulă care ne spune ceva, fără a fi însă completă.

Această fază a fost urmărită cu multă perseverență de Dr. Paul Godin — la institutul „J. J. Rousseau“ din Geneva, iar rezultatele au fost notate în cartea sa: „Creșterea copilului în epoca școlară“. În această lucrare autorul arată că în epoca pubertății se fac și modificări de natură sexuală și deci trebuie cunoscut ce raport este între germen și somă. Atunci o definiție mai completă după el ar fi: „Pubertatea este faza creșterii în care germeul — ajuns la complectarea lui dezvoltare — provoacă o nouă elaborare embrionară a somei pentru a o face să ajungă la maturitate și să desăvârșească funcția de reproducere.“

Care sunt indiciile apariției pubertății?

Vârsta de 14-15 ani la băieți, apariția primilor fire de păr sub brațe și în regiunea pubisului, răgușeala pe care o capătă vocea copilului — cunoscută sub denumirea de „schimbarea glasului“ — toate dovedesc că pubertatea a început. Evoluția ei spre desăvârșire se poate urmări prin indesirea perilor sub brațe și pe pubis, prin creșterea rapidă în înălțime și prin însăși figura de tânăr pe care o ia înfățișarea copilului.

S'au văzut cazuri — ne spune tot P. Godin că perii să nu apară deodată sub cele 2 brațe — ci numai la unul din ele. Plămânul corespuzător brațului sub care perii ies mai târziu e de cele mai multe ori tuberculizat.

Dar pubertatea nu apare la toți indivizii la aceeași vârstă: la unii mai de vreme, la alții mai târziu; deci avem pubertate precoce și întârziată. Acesta se întâmplă din cauza alimentației placentare — adică alimentația din pântecul mamei.

Deducem că o mamă sănătoasă, voinică, cu sângele curat — va da copilului o hrană bună; pe când o

mamă bolnăvicioasă, anemică, va hrăni mult mai rău copilul. O hrană bună în viața intra-uterină va provoca o pubertate precoce și invers. Așa fiind, unii copii își vor începe pubertatea la 14, la 13 sau chiar la 12 ani, pe când alții la 15, la 16 sau la 17 ani. Cel care și-a început pubertatea la 12 va fi copt la 17 ani, iar celălalt deabia intră în faza pubertății — adică e încă copil. Puberii trebuiesc despărțiți de nepuberi — mai ales fetele de băeți, căci oricât ne-am căzni — în școală nu putem creea atmosferă de familie, acel respect ca între frați și surori. Dacă *coeducația* a fost de mult desființată — apoi se datorește în bună parte acestei epoci de radicale transformări ale organismului. Numai în America se mai păstrează această trăire laolaltă a fetelor cu băeții în școala secundară; acesta pe scară foarte restrânsă și numai au titlul de experiență. Trebuie însă multă și atentă supraveghere din partea conducătorilor. Pubertatea ține 2 ani la orice individ, după care copilul trece în perioada tinereții în care stă 3 ani. Timpul de 5 ani, dela începutul pubertății, este suficient pentru ca să se desăvârșească și funcția de reproducere — germeul ajungând la maturitate. Fetele trec prin aceleași faze cu deosebire că la ele pubertatea apare mai curând ca la băeți.

În această fază a creșterii copilul pierde mult din elasticitatea sa, îl preocupă alte gânduri, imaginația lucrează mai intens, se dezvoltă sentimente pe care nu le avea până acum, nu mai e bun școlar. În adevăr care dintre noi n'a văzut și nu s'a mirat de mulți copii cari „anul trecut” erau foarte buni, cuminiți, ascultători, pricepători la lecție; „anul acesta” par'că le-a dat cineva cu ceva în cap: nu mai pricep, nu mai învață nimic, nu mai au memoria așa de fidelă și pătrunzătoare ca înainte. Unii din ei sunt neastâmpărați — nu-și mai găsesc locul, fac anumite gesturi în spatele profesorului, vorbesc mult fără nici un sens; alții din contra sunt tăcuți, melancolici, abătuți oarecum. Și unii și alții sunt

școlari slabi. Și aici vin greșelile cari se fac și se repetă de necunoscători: elevul este luat cu multă asprime fiind învinuit de lene, de rea voință, de neascultare. Notele rele curg ca ploaia la studii și la purtare, corigenții și repetenții sunt în majoritatea cazurilor numai dintre elevii care trec prin vârsta critică a pubertății.

Procedeul pe care trebuie să-l adopte orice educator în această epocă este deosebit de cel de până acum: să se țină seamă că elevul trece prin faza pubertății, să fie tratat cu multă bunăvoință și blândețe, să i se schimbe — pe cât posibil — ocupațiile, să nu i se ceară prea multă efort intelectuală, să fie *mereu ocupat* — ocupații cari să-i oprească cursul imaginației, să-i domolească simțurile, să-i obosească trupul, să-i răpească timpul de gândire neordonată. Excursiile pe jos, sportul de orice fel, lucrările manuale în atelier sau în grădina sunt mult recomandate. Părinții și cei din imediata apropiere a copilului — la această vârstă, trebuie să-i controleze toate lecturile, toate cărțile particulare pe care le citește. Să-i îndepărteze romanele și descrierile senzaționale de aventuri amoroase sau polițienesti — căci tânărul cu imaginația aprinsă le va savura, le va interpreta cum îi convine, se va inflăcări și la un moment dat va lua drumul pribegiei să facă pe eroul sau își va curma viața pentru că nu-și poate îndeplini „idealul” său. (Cazul relatat de ziare zilele trecute este concludent: Un elev de 16 ani s'a sinucis. Într'o mână avea revolverul, iar în cealaltă un roman polițienesc.)

Deasemeni se vor controla și tovarășiile copilului — mai ales pentru cei ce trăesc la orașe. Pagini nespuse de folositoare și interesante are în acest sens — *Rousseau* în cartea a IV. Aici tratează el și chestuinea sentimentului de dragoste către sexul opus — cu grijă ocolită de mulți pedagogi. „Nu trebuie împiedecat acest sentiment — ne spune Rousseau — căci pentru satisfacerea lui tinerii vor recurge la cele mai ingenioase mijloace. Este ceva organic, ceva necesar și care se face chiar fără voia lor.”

Jean Ligthart apără cu căldură această fază : „Invățați pe tineri să privească dragostea ca ceva foarte curat, foarte frumos și foarte necesar. Buna prietenie să fie la baza oricărei acțiuni a lor“.

Vedem că din momentul intrării în epoca pubertății viața copilului se complică, mintea îi este veșnic frământată, sentimente noi apar în viața lui. Deducem că pubertatea trebuie să găsească pe copil aproximativ format. Până la aceasta vârstă creierul este capabil să primească toate cunoștințele și deprinderile necesare. Să folosim epoca prepubertară (7—15 ani) pentru instrucția copilului. Tinereția să fie drumul de întâlnire a temperamentului, a educației și a vieții. Și dacă această întâlnire va forma un buchet frumos de flori — ca un tot armonic — vom fi împăcați — părinți și educatori — că ne-am făcut datoria.

IOAN COMĂNESCU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Problema înapoițiilor mintali.¹⁾

(Urmare.)

Se notează apoi aprecierea generală asupra inteligenței, apoi pentru determinarea cu precizie a individualității somatice, se fac următoarele calcule de ordin matematic: Se află volumul trunchiului înmulțind cele 3 diametri: diametrul transversal, antero-posterior și cel vertical. Produsul acestei înmulțiri se notează cu V -viscere. Volumul craniului se află înmulțind diametrele sale. La naștere, volumul copilului, V , este egal cu volumul corpului, C , adică la naștere $V=C$, la 1 an $V=Cx2$; la $6\frac{1}{2}$ ani, $V=Cx3$; la 12 ani $V=Cx4$; la 21 de ani $V=Cx8$. Proportțiile vitale $\frac{V}{C}$ apar diferite la fiecare vârstă. Alt raport este acel dintre volumul trunchiului, V și lungimea totală a membrilor inferioare, ce se înseamnă cu „ O “. Raportul $\frac{V}{O}$ ne dă indicații precise în ceea ce privește cheltuiala energiei, rapiditatea sau încetineala sa, precum și importanța debitului de energie a copilului. Funcția distribuitoare a trunchiului visceral este cu atât mai vie, cu cât membrele sunt mai lungi. Prin rapoartele $\frac{C}{V}$ și $\frac{V}{O}$ din „Formula individuală“ educatorul este avertizat de punctul asupra căruia trebuie să-și îndrepte acțiunea sa, române ca el să lucreze în conformitatea cu acest avertisment, dacă vrea ca înainte de toate să ocrotească dezvoltarea fizică regulată a corpului și să schimbe prin educație cifrele câtului în sensul dorit,

1) Vezi începutul în No. 5—6 — 1936.

facând ca trunchiul să crească în volum; iar membrele să-și micșoreze creșterea în lungime, așa ca încetul cu încetul disproporția să înceteze.

Rapoartele găsite în fiecare semestru se compară cu rezultatele din semestrul anterior și astfel se constată care este progresul, starea ce se menține, sau regresul real. Acest progres însă trebuie observat să se vadă dacă el provine datorit naturii copilului, este spontan sau e datorit educației. Se va constata starea de regres care cere un remediu imediat.

Al treilea raport al „Formulei individuale“ este cu cel reprezintă diferența dintre circumferința maximă și circumferința minimă a antebrațului, adică volumul muscular în funcție cu volumul osos $\frac{M}{O}$. Alt raport este acela al sănătății individuale față de medie. După ce s'a stabilit indicele de creștere al fiecărui copil, îl compară cu media. Când depărtarea este cu un grad sau două de întârziere, adică cu 1 sau 2 semestre, e considerat ca normal. Dacă raportul atinge 7 grade, sau trece peste 7 grade, copilul trebuie clasat anormal. Dr. P. Godin spune că în mai puțin de 20 de minute cu ajutorul metodei autonologice se poate stabili formula individuală a fiecărui copil, cât și puterile de care dispune.

Schuyten a arătat că, copiii cei mai inteligenți sunt cei mai forți în ceea ce privește musculatura; iar Ley, Dupont, Boyer, Binet, Decroly etc., au arătat că dezvoltarea fizică a anormalilor este foarte inferioară dezvoltării fizice a normalilor deci: mizeria intelectuală este în strânsă legătură cu mizeria fiziologică“.

Cu ajutorul cercetărilor diferiților experimenatori s'a ajuns să se descopere că adesea copiii, pe care educatorii îi credeau îndărătnici și leneși, formând — după ei — „coada clasei,” erau în realitate elemente bune, dar pe care constituția lor fizică îi făcea să apară astfel. O mare parte din acești copii o formează și aceia care prezintă defecte senzoriale, pe care educatorul însă nu

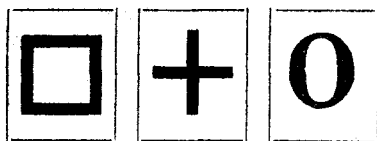
i-a descoperit pentru a-i trata în consecință și a le veni în ajutor scăpându-i tot odată de nedreptatea de a-i considera altfel de cum sunt în realitate. Fiind în deobște cunoscut faptul, că toate ideile noastre provin din simțuri, rămâne stabilit că cea dintâiu grijă a educației intelectuale să fie cultura simțurilor și igiena organelor lor. Văzul și auzul joacă un rol capital în educație, învățământul făcându-se prin vorbire și scriere. A fost oare până acum condusă în chip metodic, dirijată sistematic, această cultură și igienă a simțurilor în școala noastră? N'am puteau-o afirma, mai ales dacă ne gândim la faptul că abia în timpul din urmă s'a dat oarecare atenție miopilor sau celor jumătate surzi, lăsați în părăsire, uitați în fundul claselor și nu cum omeneste și rațional ar fi fost, adică să li și facă educația simțului vederii sau auzului. Psihologia experimentală a stabilit varietatea tipurilor psihologice: vizuale, auditive, olfactive, gustative. Toate acestea se pot măsura prin metoda experimentală. Biervliet spune că ascuțimea văzului, a sensibilității tactile și musculare făcute sistematic și regulat asupra tuturor copiilor din școală, n-ar ajuta foarte mult, căci ne-ar arăta slăbiciunile lor organice; iar antrenarea simțurilor mai puțin dezvoltate, printr'o gimnastică rațională și gradată a organelor, ar corecta multe cusururi înăscute. După statisticile lui Cohn, făcute asupra a 10.000 de elevi din Breslau, procentul miopilor ar fi următorul:

In școala primară dela sate	1,4%
" " " oraș	6,7%
" " " medii	10,3%
" " " industriale	19,7%
" " " gimnazii	26,2%
" " " universitate	59%

Experiențele au mai dovedit că miopia și celelalte turburări vizuale sunt o cauză evidentă a întârzierii studiilor, căci învățământul vizual este compromis pentru copiii cu vederea anormală. Aceștia rămân străini de

cele predate sau înțeleg prost, ori copiază după camerele lor. Ei nu se plâng niciodată profesorului, fie din timiditate, fie din ignoranță sau inconștiență. Se impune dar, ca educatorul să facă examenul pedagogic al vederii, la fiecare început de an școlar, și numai după acest examen să procedeze la aranjarea copiilor în bănci, nu cum să făcea până acum: după înălțime, rang social, rudă sau silință și diferite alte considerente.

Examenul vederii se face cu ajutorul tablourilor optometrice, astfel: pentru copiii până la 6 ani, cari n'au fost încă dați la școală, și nu știu deci să citească, se întrebuintează 3 cartoane de culoare albă mată, având în centrul lor desenat — cu tuș, un patrat, o cruce și un cerc, înalte de 21 mm. Vom cerceta pe fiecare în parte într-o sală de clasă luminoasă. Se așează tablourile în fața

copilului la înălțimea privirii lui și la o distanță de 7 m., depărtare, măsurată de învățător pe pardoseala clasei. E provocat copilul să spună

ce este, arătându-se pe rând figurile în ordinea următoare: cercul, crucea, cercul, patratul. Fiecare copil se apropie, până ce poate vedea bine. Copiii cari din patru răspunsuri nu dau 3 bune sunt considerați cu vederea anormală. Rezultatul se notează pe un tablou astfel:

Examinarea văzului - (Data) 29. Sept. 193 ..

No. crt.	Numele copilului	Băiat sau fată	Data nașterii	O	+	O	□	Totalul răspunsurilor bune
1.	M. A.	fată		+	-	-	-	1.
2.	D. Fl.	„		+	+	+	+	4.
3.	etc.	„						

Înscriem, în fiecare coloană, rezultatul, prin semnul + dacă a fost bun sau prin semnul — dacă a fost rău, după

cum copilul a răspuns bine ori rău. (A se vedea pedagogia experimentală de Tobie Jonckeere, trad. De Dra Alexandrina Demetrescu, Inspectoare generală.)

Copiilor cari știu să citească li se dă un tablou compus din litere și cifre având dimensiunile 60x30 cm. Se examinează vedere fiecărui ochiu în parte în felul următor: Se așează tabloul, într'o sală de clasă luminoasă, în fața copiilor.

În timp ce se examinează rămâne în clasă numai acel care trebuie examinat; iar ceilalți sunt în altă clasă ori afară. E provocat copilul să răspundă ce litere sunt, arătate de examinator pe sărite, dela distanță de 6 m. Cei cari dela distanța de 6 m. pot distinge jumătate din litere și cifrele mari și jumătate din literile și cifrele mici, însă dela distanță de 3 m. se consideră cu vederea normală. (A se vedea Lămurile fișei pedagogice de I. I. Gabrea.) După D. Teodosiu acei cari citesc 3 litere din 7, literile fiind de 7 mm. înalte și dela distanță de 5 m. se consideră cu vederea normală. Examinarea distingerii culorilor se face tot cu ajutorul unui tablou pe care sunt așezate mai multe cartoane de formă dreptunghiulară și de diferite culori. Copilul este provocat să ia alte cartoane, care sunt tăiate individual și să le așeze pe tablou, fiecare culoare punând-o pe culoarea corespunzătoare după tablou. Copiii cu vederea defectuoasă vor fi arătați medicului, care va stabili la optalmoscop, care sunt cauzele defectului vizual și care desigur va descrie și tratamentul. Pe acești copii îi vom aranja în primele bănci.

(Va urma)

ILIE GRVIA

Cursurile dela Câmpulung Muşcol

Urmare.

Intr'una din zile — in animația și bucuria tuturor de a vedea pe iubitul nostru inspector general Dr. Nicolae Crețu l-am întâmpinat cu ropote de aplauze. D-sa ne-a vorbit despre *Giuseppe Lombardo Radice* — unul din cei mai reprezentativi: pedagogi contemporari din Italia— Fiul unui bătrân funcționar, rămâne orfan și sprijinitorul celor 6 frați, la vârsta de 14 ani, căruia sărăcia i-a oțelit viața și i-a întărit caracterul.

In esență scoate mai multe principii pedagogice, ale pedagogului italian: a) Colaborarea elevului cu dascălul; b) Pedagoia bine întemeiată a dascălului (elevul să fie cartea in care să citească învățătorul ;) c) Cultivarea limbii și dezvoltarea interesului copilului de a se cultiva; d) Evitarea cărților (natura să fie cunoscută din natură; e) Istoria să fie tratată ca o poemă, despre faptele strămoșilor. f) Religia să nu fie învățată din catechism și din dogme (admite teoria lui Rouseau in această privință;) g) El înțelege să facă din școală o funcție socială, unde întreaga muncă să fie pusă numai in serviciul patriei. V. Tot din domeniul pedagogiei, ne-a vorbit eminentul profesor D. Theodosiu, care in conferința sa „Cartea de școală” spune între altele: că in anul 1839 s'au tipărit primele cărți de școală după principiile didactice, dar cari nici pe departe nu indeplineau condițiunile. Cărțile te învață numai numele lucrurilor, deaceia Rouseau condamnă cartea ca material didactic.

Impotriva acestei concepții a fost Basedow, care a confecționat cărți. Pestalozzi cerea ca, cartea să fie un obiect artificial, confecționat în așa fel, spre a fi un „bun îndrumător. Cea dintâi carte a fost „bucoavna” scrisă în litere chirilice, care cuprindea toate materiile; iar abecedarul se numea „alfavita”. Abecedarul lui Creangă se deosebește fundamental de cele de până aci. La geografie se învăța f. mult, de ex. râul Putna avea 28 afluenți ce trebuiau știuți. În America și în Anglia învățământul primar și normal e particular, statul numai îl subvenționează și supraveghează. Învățământul se face fără cărți, prin învățatori și cursurii. Condamnă învățământul prin conferințe. Admite controlul statului asupra manualelor și mai ales pentru cărțile minoritare. Abecedarul trebuie scos din uz. Admite principiul centrelor de interes în programă, dar nu și în manuale. Recomandă manualele întocmite în forma genetică, fără gravuri prea aglomerate și departe de realitate. Incheie cu concluzia că: învățătorul este cartea școlarului, cartea rămânând în rândul al II-lea.

Tot Dsa ne-a vorbit despre „cultura și civilizația satelor” conferință literară, bine documentată și bine expusă; fapt care ne-a lăsat frumoase impresii despre tânărul conferențiar, care poate fi numărat în rândul pedagogilor și oamenilor de știință.

IV. Tot din rândurile tineretului bine înarmat am ascultat pe asistentul universitar Dl Liviu Rusu — Cluj, care ne-a ținut trei conferințe. Cea dintâi cu conținut literar „Problema destinului”, iar celelalte două cu conținut pedagogic: „pedagogia disciplinii” și „copilul leneș”. În cel dintâi subiect, constată că fără disciplina diferiților factori din organism, nu putem avea sănătate; tot așa fără disciplina factorilor psihici nu putem ajunge la omul ideal. În timpul activității, copilul ajunge să elimine răul și să facă numai mișcări disciplinate. Scopul urmărit — exp. în domeniu gândirii — este ca să înlocuim gândirea confuză cu gândirea disciplinată, care știe să eli-

mine impulsunile vrăsmase. Disciplină înseamnă supunerea tuturor părților unui tot, fără care nu poate exista ordinea. De disciplina socială depinde bunul mers al unui stat. Conservatismul ține la regulile vechi, pe când revoluționismul tinde la stricarea lor. Disciplină pretinde ca aceeași forță să se opună aceleiași reacțiuni ca să se mențină echilibrul și pentru aceasta e nevoie de disciplinarea indivizilor care formează societatea. Nu trebuie urmărită o disciplină mecanică, cum a avut poporul german în războiul mondial. În toate statele se dă cea mai mare importanță tineretului, ca să se restabilească ceia ce s'a stricat de înaintași în această privință.

Copilul lenes: (a II. conf.) în care Dl Rusu afirmă că viața sufletească e dinamică. Desfășurarea ei depinde de balanța celor două forțe: agitatarii și inhibitorii. Ori ce însușire reiese din întâlnirea acestor forțe. Numai geniul își poate permite luxul. Copilul este lenes fiindcă energia lui se consumă în alte acte. Wund, când era mic, era slab la matematică și la alte materii, ceia ce nu l-a împiedicat să ajungă cel mai mare filozof. Lenea este lipsa unei activități cerute. În acest caz forțele acceleratorii sunt mai slabe ca cele inhibitorii. Prin educație trebuie să se urmărească întărirea celor dintâi și slăbirea celor din urmă. Mijlocul: activitate prin activitate. Psihanaliza se face numai la anumite boale nervoase. Copilul lenes trebuie pus în situația de a vedea, că și el poate face, ceia ce credea că nu poate.

În viața sufletească se poate câștiga prin antrenament orice calitate pierdută.

VII. Dl. Prof. L. Bologa Cluj ne-a vorbit despre „Alfred Binet și despre viața socială a copilăriei“. În prima conf. după înșirarea notelor biografice ale marelui pedagog francez din Nissa, mort în anul 1911, a scos în evidență principiile lui didactice.

a) Nu pleca nici odată dela idei preconceptuate. Ai cercetat ceia ce afirmi ?

b) Memoria copilului e formată din două elemente: plasticitatea și intuiția. El nu învață silabe fără rost, ci din texte cu înțeles.

c) Bînet cere ca copilul să descrie singur diferite obiecte. El împarte copiii în mai multe tipuri: t. observator, t. erudit, t. emoțional etc.

d. Copiii până la 90% sunt sugestivi. El a reușit să înlăture răul provenit prin sugestie.

e) După măsurarea sensibilității îi împarte iarăș în tipuri: t. sensibilităților tactile, t. simpliștilor, t. distraților și t. interpretatorilor. În Franța nimeni până la el n'a reușit să facă cercetările cele mai juste asupra copiilor anormali, după scara metrică, studiu răspândit apoi în toate țările.

În *II-a conf. „Viața socială a copilăriei“* — arată că copilul este f. legat de societate.

Când pornești la acțiune, trebuie să sugestionezi clasa întreagă. Manifestările sociale îl fac pe copil să nu se simtă bine, când e lipsit de societate; deci izolarea noastră este relativă. Copilăria — atât psihică cât și fizică — se împarte în două etape: 1—7 ani și 7—12 ani, în care timp copilul este copleșit de două instincte: matern și patern, care instinct este de-o egală valoare în viață cu instinctul de conservare. Condamna creșterea copiilor în institute ca'n Rusia.

Jocul este considerat ca un limbaj al copilului, căci în prima etapă îl predomină și-i aduce atât de mult, mai mult ca'n tot restul vieții. Incepând dela vârsta de 3 ani, copilul încearcă să se pună în legătură cu mediul social, când orice acțiune este stabilită la o durată de 15-20 minute. În epoca școlară clasele inferioare sunt la dispoziția celor mari, a căror disciplină se impune dela sine. Acum jocurile lor nu sunt altceva decât imitația vieții practice. Camaraderiile sunt f. nestabile. Fetele sunt mai bune camarade ca băeții, cari au tendința de a se debarasa de familie. În epoca cursului supra-primar, încep să se subordoneze unii altora, când încep să recu-

noască pe cel mai bun conducător. În ceiace privește conducerea de sine a clasei, o primesc, dar fără a recunoaște în șef un conducător pentru totdeauna.

VIII. Dl. Prof. I. Patraulea — C.-Lung — ne-a conferențiat despre „Ce poate și cât poate acapara școala primară din noile metode pedagogice“. Dsa afirmă că școala primară a ieșit din empirismul veacului al XIX. și a pășit în reflexul vieții sociale. Germania s'a emancipat la 1870. Förster dă naștere la o supunere prin libertate. Disciplina se menține mai bine prin iertare și prin comentarea faptei. Învățământul vechiu se baza pe metoda pasivă, cel nou pe metoda activă. S'a adoptat din streinătate sistemul fără clase: Dalton, Winetka. Manheim și școala în aer liber; precum și metoda centrelor de interes a Drului Decroly, unde s'au grupat materiile după anotimp și regiune, practică f. mult în America. Recomandă ca elevii să-și ia notițe, iar aplicarea să se facă cât se poate de mult. Să se meargă cât de departe în ceia ce privește morala, discutându-se cu elevii fapte senzaționale și potrivite, petrecute în zilele noastre. Recomandă facerea hărților naturale pe teren, iar fetele să le coase pe pânză, așa ca totul să se realizeze numai prin elevi.

IX. Tot la aceste cursuri am avut ocazia să cunoaștem pe Dl. I. C. Petrescu — insp. gen. București — care ne-a vorbit despre „Necesitatea menținerii cursului supra-primar“, care este legiferat prin Art. 57 din lege.

Precizează că obligativitatea trebuie să se aplice cu strictețe la acest ciclu. Fetele au absolută nevoie de această educație, căci ele vor fi mamele și gospodinele generațiilor de mâine. Programă ciclului II este prea încărcată pentru școlile cu mai puțin de trei învățători; dar se poate aplica aproape în întregime la școlile cu 4—5—6 învățători. Tot la acest ciclu trebuie să se țină seamă de problema regionalismului și localismului. Nu se poate concepe un astfel de curs fără o programă specială. Orariul să fie întocmit în așa fel, ca la

aceste clase superioare să nu ajungă sub 24 ore la săptămână. În acest scop a luat naștere și organizarea străjeriei și premilităriei, pentru ridicarea nivelului cultural, pentru dezvoltarea fizică și morală a tinerului; ostașii de mâine, apărătorii ai patriei și ai neamului.

Va urma.

P. VIȘOIU

Cooperativele școlare și casele de economie.

(pentru întărirea vieții social economice)

„Voiește și vei putea“

Înainte de a trece la chestiunea care-ar forma esența acestei probleme: înființarea, funcționarea și rezultatele obținute, trebuie să aruncăm o privire asupra situației economico-sociale de azi și a rolului ce-l au aceste instituții în consolidarea morală și materială a țării.

Orice războiu e o revoluție; și orice revoluție își are urmările catastrofale.

Economia noastră națională trece și astăzi printr'o continuă criză. Deși suntem în al 21-lea an dela războiu, totuși urmările n'au dispărut complet. Se adevăresc în parte și spusele cronicarului M. Costin: „Omul stă sub timpuri“ Dar deviza omenirii de astăzi a inversat-o „Timpurile trebuie să stea sub om!“ Exemplul ni-l oferă Hitler în Germania, sau — mai bine — Musolini în Italia, care-a știut să strângă mândria poporului italian, în jurul steagului său de revendicare națională, reușind să înfăptuiască în decursul câtorva ani, minuni

pe cari „vremea“ cu greu și anevoie le-ar fi putut înfăptui.

La baza consolidării unei țări stă dezvoltarea economico-culturală. Or, sub acest raport, — desigur — țara noastră nu e la înălțimea cuvenită. Pentru noi se pune astăzi mai mult ca oricând — idealul dependenței noastre social economice. O regenerare dela mic la mare și o chemare a tineretului la o nouă viață, poate numai schimba structura și viața pe care timpurile o cer.

Forma socială a statelor de astăzi și de mâine, aduce noi schimbări. E o totală preschimbare, evidențiindu-se într'un mod prea accentuat chiar, tendința de formă extremistă: socialistă de stânga sau naționalistă de dreapta, căutând să absoarbă individualitatea; mijloacele de producție fiind mai mult naționaliste. E un moment din istoria lumii, în care accentul se pune pe „naționalism“, lăsând în umbră tendința cealaltă, a umanitarismului. Și acest accent se pune atunci când poporul nu și-s perfectat structura sa etnică și specificul național.*

După războiul, a fost la noi un val de umanitarism, datorită faptului că am crezut că, ajugându-ne scopul, ne-am împlinit idealul. De aceea, acum, valul de naționalism și părăsirea — în parte, să zicem (?) — a celorlalte (umanitarismul.) Cum? Să renunțăm la dragostea și înfrățirea pentru restul popoarelor? Nu, căci nici firea și nici interesele nu ne permit! Inșă, cum spunea un mare om: „Să-l admirăm pe Napoleon, dar după ce îl vom fi doborât!“

Da, să le iubim (popoarele), dar după ce vom fi ajunși stăpâni la noi acasă. Să-i iubim și de-acum, dar să-i iubim la ei acasă; iar la nevoe, întindem generozitatea și mai departe: să-i admirăm și la noi în țară. Inșă ca oaspeți și nici într'un caz, ca gazde și stăpâni!

În urma războiului, viața s'a schimbat complectă-

* Prof. niv. I. Petrovici, în conf. ținută inv. la 18. VI. 1936 la C. Lug-Muscel.

mente, devenind mai grea, datorită felului de a trăi azi, a înmulțirii cerințelor de traiu față cu viața de dinainte de războiu, care era mai simplă și mai puțin pretențioasă.

Lupta care se dă astăzi între popoare — căci războiul n'a încetat, e viața însăși — ne-a găsit cu desăvârșire nepregătiți și plini de lipsuri. Cea dintâiu lipsă a noastră, e lipsa banului. De sigur, „banul“ este metro-mul timpului și al vieții. Dar cum spunea Dl. insp. gl. prof. Lapedatu — într'o conf. astă-vară la C.-Lung. „noi Românii, avem frumoase și ne'ntrecute calități“ însă și cel mai mare defect: suntem cheltuitori! „Și credem că e de-ajuns atât; căci, de, — „cine cheltuiește mai mult de cât câștigă, fură“; zice proverbul. Ce folos de oameni învățați, dacă suntem plini de datorii în streinătate!? Astăzi din cauza neplății la timp a cuponului, suntem priviți cu neîncredere și — în cazuri excepționale, — cu greu am mai obține împrumuturi. Așa e! căci toată cartea și spiritualitatea nu face nimic fără bani! Și răul vine chiar dela faptul că, suntem o țară care am făcut prea puțin, foarte puțin chiar (prin îmbolduri și sprijin) în ceace privește crearea de instituții cooperative și economii, pentru consolidarea vieții social-economice.

„Vechea gardă“ s'a imputinat, și a pierdut elanul; iar o generație nouă de cooperatori demni de înaintașii lor entuziaști — întârzie să se arate. Unde-i optimismul de acum treizeci de ani?

Exemplul îl putem lua dela vecinii dela N., față de cari, cooperația noastră este într'o stare ce-ți dă de gândit. Ceho-Slovacia — mai puțin țărănească decât a noastră (36%) — are o cooperație de credit rural, aprovizionare și vânzare foarte dezvoltată. Danemarca este astăzi o rețea de cooperație. Și câte exemple n'am putea da!

În aceeași situație, ba poate și mai tragică, se găsesc casele de economii. E de ajuns să spunem că ne găsim în ceace privește casele de ec. școlare a 28-a

dintre țările globului ce merită atenție adică a două din coadă. În Suedia fiecare școlar are un capital de 16.233 lei, iar copilul din România 100 lei, raportat la populație. În Franța, la o populație de 41 mil. loc., 20 mil. își au capitalul social. La noi abia 161.660 (din pop. totală) își au capitalul social; e tot a doua din coadă.

Starea acestor lucruri nu mai poate dăinui! Indolența, spiritul acesta defetist și lipsit cu totul de generozitatea și optimismul de altă dată, trebuie reinviat. Aceasta cu atât mai vărtos, cu cât știm că, puterea unui stat constă în forța economică.

O independență a fiecărui român, pentruca să dăm țării forța supremă și credința că ea este nu numai de drept ci și de fapt stăpâna acestor meleaguri sfinte.

Numai prin înmulțirea instituțiilor de felul amintit mai sus, vom putea ajunge la înlăptuirea idealului dependenței vieții social-economice, la naționalizarea întreprinderilor de tot felul. Și, după cum spunea Dl. prof. I. Răducanu într'o conf. la Radio naționalismul economic rural trebuie să tindă în primul rând la ridicarea gospodăriei țărănești, prin mobilizarea tuturor elementelor culte, în întreprinderi cu caracter colectiv; deci prin cooperatie — căci numai prin ridicarea satelor vom ajunge la înflorirea orașelor. Numai prin dezvoltarea economiei rurale, prin formarea elementelor necesare micii industriei și micilor negustori și prin formarea viitorilor conducători de întreprinderi, vom face din România, dintr'o țară de funcționari, o țară de întreprinzători."

În scopul formării unor întreprinderi cu caracter colectiv — naționale mai ales, precum și în acel al economiei, pe baza cărora se pot întemeia toate acestea, trebuie pornită o acțiune temeinică, persistentă, dar fără amânare. O mobilizare a tuturor factorilor competenți pentruca „înt'o credință și un avânt“ să purcedă — cu un ceas mai de vreme — la înlăptuirea aievea a independenței noastre economice.

Dacă evoluția civilizației umane preschimbă viitorul țărilor, dacă situația internațională și criza de tot felul, în special cea economică, cer contopirea integrală a forțelor unei națiuni pentru atingerea de scopuri comune, datoria noastră de dascăli — apostoli ai neamului în aceste zile de cumpănă, e ca în masele țărănești să insuflăm pe lângă principiile culturale propriu zise și pe acele cari stau la baza dezvoltării economiei naționale. Învățătorul, promotorul înființării cooperativelor, a instituțiilor de consolidare, își va da seama că azi ne găsim în conjunctura crizei mondiale, materiale și morale mai ales, a unei dificile situații și că salvarea nu poate veni decât dela o educație economistă de cooperare, de constrângere, de cruțare.

Să creștem tinerimea în cultul virtuților, cari pun stavilă destrămării sufletești! Educațiunea economistă de cooperare și cruțare este la noi cu atât mai necesară cu cât îi lipsește (românului) prevederea de a-și asigura un traiu mai bun, printr'o muncă stăruitoare, metodică, cumpătare și economie.

Munca de reinnoire, de regenerare va începe chiar cu micuții de pe băncile școlii primare. Prin insuflarea unor deprinderi de ordin moral, învățătorii mai ales trebuie să crească pe micuții lor în cultul virtuților, cari fac din om un individ muncitor, stăruitor la lucru, cinstit, cumpătat și păstrător a bunului ce posedă.

„Viața omului constă în copilăria sa“ a spus Mussolini. Să facem ca această copilărie să fie cât mai intens trăită, iar școala legată cât mai mult de viață, căci „nu pentru școală învățăm, ci pentru viață“.

(Va urma)

JACOB VESCAN

Pana la Istrati.

Natura rând pe rând a capitulat și capitulează în fața omului. Ivirea omului pe pământ a fost un semnal de alarmă. Chiar dela început, omul a lăsat să se întrezărească intențiile sale; trebuia să ajungă stăpân. S'a deschis frontul: de o parte bătrâna natură, de altă parte omul. Cea dintâi s'a dat și se dă cu greu bătută; în cursul mileniilor a cerut și cere jertfe capitale; chiar vieții omenesci au căzut în lupta incinsă. Uneori rigiditatea naturii, alteori capriciile ei au luat în considerații teribile sforțări din partea omului și omenirea a experiat în acest sens atât de mult încât a ajuns la concluzia că orice cucerire cere cap de om.

Privită viața prin perspectiva tendinței omului de a deveni stăpânul naturii, sensul vieții se conturează clar.

Omul a înțeles, prin spiritele superioare, acest sens și înregistrează câteva etape de victorii asupra naturii; alte și alte cuceriri vor urma căci se nasc oameni destinați să cucerească ultimele redute. Majoritatea oamenilor însă nu-și bate capul cu lupta aceasta; acești din urmă văd dușmanul în altă parte și au deschis un front nou: frontul în care stau față în față omul cu omul. Și în om este natură, dar nu aceasta îl interesează pe pe semenul său; obiectivul e altul: smulge pe apucate semenului meu pe orice cale, orice beneficiu. Suntem total preocupați de semenul nostru în sensul devorării lui și suntem departe de a concepe că trebuie să luăm lupta cu semenul nostru pe un plan superior. S'a pierdut sensul adânc al vieții.

Glasurile care cheamă la realitate sunt multe. Vi-

sionarii cadrului și formei care trebuie să o aibă viața, susțin o luptă dărză și sunt animați de idea convertirii oamenilor, revenirii la matcă.

Literații și lucrările literare sunt din falanga glasurilor vizionare și contribuția lor în lupta de revirare a omenirii este impresionantă. Arta literară pe lângă efectul ei strict artistic, rămâne pe mai departe îndrumătoarea vieții omenești, fie prin arătarea chipurilor rezolvirii problemelor vieții, fie prin prezentarea caracterelor în care se reșfrânge ceva din concepția divină, superioară a vieții.

Scriitorul Panait Istrati, mort în 1935, a cărui scrieri pot cădea în mâna cuiva, trebuie privit prin o anumită prismă. Planul pe care este așezată opera dânsului, este tocmai planul cel mai apropiat de om: el este zugravul luptei acerbe a omului. În această însușire rezidă importanța lui Panait Istrati. Suflet larg, prin ferestrele acestuia privește esențialul și adastează cu privirea asupra bunului pe care-l dă natura, cufundându-se în acelaș timp în scrutarea adâncurilor vieții, prezintă prin personagiile sale diamantul ideilor și sentimentelor care onorează viața unui om. Panait Istrati a fost un sbuciumat. A crezut în multe, s'a lăsat fascinat de orizonturi, a rămas desamăgit și a avut intuiția realului și adevărului pe care l-a exprimat cu o vigoare, cu o ampoare care zguduie. Soarele și frumusețile naturii au rămas idoli în cari a crezut, oamenii tari și buni i-au fost altare la cari s'a închinat. Oamenii creați de dânsul sunt îndrăgostiții pitorescului, au cultul frumosului, stau sub puterea ideii de nobleță. Felul acesta de om îl descoperă și află Panait Istrati în toate straturile sociale. El a fost unul dintre cei mai experiați în privința cunoașterii categoriilor sociale. Plecat dela țară în vârsta copilăriei, a trăit zile grele în mahalaua Brăilei, a vagabondat prin Orient, Turcia, Grecia, Palestina, Egipt; a trecut în apus prin Italia, Africa, Franța, Elveția, Alger, trăind pretutindeni mulți ani o viață bazată în sbuciumări și sărăcie, culegând experiențe și un vast ma-

terial pe care avea să-l treacă prin filiera geniului său, evocându-l și transfigurându-l mai târziu în opera sa literară.

Fixează câteva tipuri de om, cunoașterea cărora ne turbură, ne stoarce geamăt de compătimire și ne duce gândul spre adevărul că în om este scântea înțelegerii unui lumi a cărei urzeală este bătută din firele bunătății umane.

Codin, criminal prin faptă, poartă în suflet o substanță morală; Kir Nicolae face zece ani de pușcărie pentru nu sărut, vagabondul Mihail este un entuziast al frumuseților naturii; din mâna lui Bakâr, falsificator de bani, ies lucruri în cari se resfânge splendoare de suflet. Ei devin ceea ce sunt, la un moment dat, în baza unui destin, în baza unui tragic care-i desechilibrează. Respiră din opera lui Panait Istrati o largă, foarte largă iubire de oameni; el îl sucește, îl cercetează pe om de toate laturile, are răbdare și descoperă în el splendoarea cu toate că fapta, aceluia repugnă. Culmea tragicului, rezultată din colaborarea omului la nefericirea proprie, stoarce milă și iubire de om.

Povestitor de o clasică simplitate, așează faptul în cadru național și printr'un dialog bine susținut dă impresie completă de real, actual, modern și universal.

Scrierile sale au fost prefațate de scriitorul francez R. Rolland și elogiata la apariția lor.

Citirea lor, în epoca de astăzi, epoca sălbătăciei dintre oameni, dă prilej de dumerire în caleidoscopul vieții; inima se moaie și începe a simți cald pentru semenul tău. Citindu-l auzi șoapta să întinzi mâna de întovărășire semnului tău și să-l ajuți să scape de tragic, de apăsări. Cărțile lui Panait Istrati sunt pietrele hotarelor vieții, hotare ale cuprinsului vieții dirijate de legi imutabile și eterne la baza cărora stă iubirea de oameni.

Prof. A. I. POPP

Cronica.

Luna Tg.-Mureşului.

Muzeul Arheologic-Etnografic din Palatul Cultural Tg.-Mureş.

Din consideraţie pentru titlul revistei, voi trece peste „istoricul” acestui muzeu, pentru a nu descoperi unele puncte nu tocmai strălucitoare care stau la baza intruchipării lui. Când vrei să contemplezi frumuseţea clasică a adolescentului Adonis, e bine să ascunzi origina lui incestuoasă.

Pătrunzând în sălile de la etaj III, unde e „urcat” muzeul şi deschizând „cartea lui de aur” în care semnează vizitatorii, printre altele, dai de două dedicaţii semnificative.

Una e ungurească şi fără semnătură, sau scrisă sub formă de semnătură: „*Pakadatok, megl adica „Plesniți!”*”

Acest blestem grotesc, demn de urmaşii lui Atila, oglindeşte dragostea ce nutresc unii din conaţionalii d-lui Bethlen, pentru noi şi instituţiile noastre culturale. O exclamaţie scurtă ca un muget sălbatic, strecurată pe furis, printre semnături; a fost, poate produsul spontan al supărării anonimului, care nu şi-a putut stăpâni enervarea produsă la vederea atâtor „documente” ce întăresc dreptul nostru istoric de a stăpâni aceste plaiuri.

A doua dedicaţie e scrisă de un fruntaş al studenţiei intrunită în congresul de astă vară. Ea sună astfel:

„Inchinăciune, legionari, în faţa sfîntelor rămăşiţe ale falnicilor noştri strămoşi!...”

Aceste mici notiţe, arată valoarea netăgăduită a obiectelor muzeului, scoase la iveală din adâncul pământului; fie de apa Mureşului, fie de sapa şi plugul sătenilor din Cristeşti.

A desgropat şi dl Filimon cu o echipă de 60 soldaţi, un morman de sfărâmături de vase romane, dar din acelea abea câteva sute au putut fi reconstituite, restul zac aruncate într’un beciu al palatului cultural aşteptând să fie aruncate pe maidanul

gunoaieiilor, și cine știe dacă într'un viitor mai depărtat, vreau arheolog meticolos, nu le va desgrota din nou, chinându-se să descifreze ce așezare antică a fost pe acel loc!? Așa se scrie istoria!

La intrare, impresionează mai mult o impozantă piatră funerară pe care e săpat un bazorelief ce reprezintă un ospăț funerar (caena funebris) compus din 4 persoane așezate în jurul unei mese — tripod. E poate origina pomenilor din zilele noastre. Necrologul latin, plin de abreviațiuni și provincialisme pomește pe un oarecare BOLHAȘ, născut în Palmira probabil căpetenie romană din legiunea streină așezată în Dacia. Monumentul s'a aflat la Turda (Napoca). Acest monument ca și altele ne arată că legionarii sau coloniștii Daciei, erau perfect romanizați chiar când erau de origină streină.

Pe o țiglă stampilată citim inscripția : ALA BOSP (Ala Bosporanorum, miliaria). Sub această denumire se cunoaște o trupă călare, despre care se spune că în sec. I. d. Cr. staționa în Asia Mică la Eufurat, iar în sec. II. a trecut în Dacia) la Micia lângă Deva (apoi la Cristești Mureș).

O sumedenie de vase de formă elino-romană oarecum provincializată, aflate tot la Cristești, dovedesc că stăpânirea romană în Dacia nu a fost numai vremelnică sau provizorie, ci statornică și copleșitoare, intrucât și cele mai neînsemnate obiecte erau romane. Aceasta ne o dovedesc atât vasele, cât și armele de fier sau de bronz, apoi instrumentele de os, fragmentele de sticlă, blidele de bronz, opaițele cu inscripții romane, monedele de bronz sau de argint, cupele și blidele de lut ars, ornamentele de pe hârburi (terra sigilata), scenele mitologice de pe fragmentele vaselor de jertfă, ș. a.

La Cristești s'a dat de urmele unei „fabrici“ de olărie romană cu cuptoare de formă cilindrică, cu cupolă sferică. Bile de lut ars cam de aceeași mărime serveau, probabil, ca greutate pentru cântărit mărfuri. Un vas mare cu fund ascuți (albastron) servea la păstrat mirodenii, ori băuturi răcoritoare. Vârful ascuțit de la bază se infiea în pământ pentru-ca fluidul să rămâne rece.

Plugurile, secerile, coasele, foarfecile, cu un cuvânt toate uneltele poartă pecetea civilizației romane. Un cap de zeiță artistic sculptat în albastru (Iunona), ca și alte bazoreliefuri în miniatură, au trăsăturile caracteristice stilului roman din sec. I—III d. Cr.

După toate probabilitățile, pe malul drept al Mureșului, în dreptul Cristeștilor pare să fi fost o puternică așezare romană. Păcat că săpăturile cari s'au făcut aici, nu au urmat un plan sistematic, cu schițe și fotografii luate pe locul descoperirilor, cu

descrierea amănunțită a straturilor și adâncimilor unde s'au aflat comorile și urmele edificiilor. Poate vor exista pe undeva dar muzeul descris nu posedă nimic din toate acestea.

Se mai pomenește în scripțe că s'ar fi aflat aici un castru roman. Muzeul Militar din București a contribuit cu suma de 70.000 pentru desgroaparea lui, însă un „proces verbal“ dresat după-ce s'au terminat săpăturile și banii, spune laconic: „Durere, castrul a fost dus de ape . . .

Dar multe din obiectele aflate la Cristești au fost risipite. Se mai află și astăzi unele din ele prin castelul de la Brâncovenesti, printre colecțiile liceului romano-catolic din Tg.-Mureș, prin muzeele din Ungaria, ș. a. Un fragment de bazo-relief, reprezentând un călăreț roman, se găsește și sub poarta caselor Dlui deputat Dr. Baciu. Probabil a fost zidit acolo de fostul proprietar Knopfer, care a avut în stăpânire terenul pe care s'au făcut săpăturile.

Muzeul din Tg.-Mureș are și o mică dar prețioasă colecție preistorică, adunată de Societatea de Istorie, Arheologie și Etnografie locală, de prin stațiunile preistorice de la Lechința de Mureș, Crăciunești, Cristești, Glodeni, Măgheruș, Micești, Corunca, Band, Berghia, Sângeorgiul de Pădure, Bozeș, Oroiu, Tg.-Mureș, Suseni, Turda, Sighișoara ș. a.

Cea mai însemnată comoară o formează — după cum arată marele savant Vasile Pârvan — obiectele de bronz aflate la Suseni. Descrierea lor s'a făcut în revista „Dacia“ (de) sub direcția nemuritorului savant.

Un grup de 6 pietre cioplite de formă curioasă, cu totul deosebite de alte bazoreliefuli aflate în țară, au fost aduse de la Pănit (Turda) prin îngrijirea Dlui magistrat C. Drăghicescu, membru fondator în soc. de Arheologie și Etnografie. Aceste monumente ce reprezintă animale fantastice, n'au putut fi încă determinate. Nu se poate ști nici cărui mit au aparținut, nici scopul ce au servit, nici epoca în care s'au cioplit. Evident e însă faptul că au fost făcute de acelaș sculptor, de și una pare a reprezenta pe boui. Apis din mitologia egipteană, iar altă piatră înfățișează în mod primitiv Tri-tonul micenian, o a treia păunul fenician, focul sacru persan, apoi un fel de centaur, naiv cioplit, cu un corn în frunte. Inscripția „Apis“ cu litere eline demonstrează că aceste pietre nu pot fi nici preistorice, nici egiptene și nici asiro-babilonene.

(Va urma)

I. C. MURĂȘANU

Cărți.

Românismul.

Catechismul unei noi spiritualități de Rădulescu Motru.

Gânditorii tuturor popoarelor, din diferitele epoci ale istoriei omeniești, s'au găsit într'un flagrant conflict cu mentalitatea contemporanilor lor — deci cu spiritualitatea vremii. Nu numai atât. Chiar instituțiile politice, culturale, juridice și morale le găseau anacronice. Totul li se părea nenatural și mai ales nereal. Acele instituții ca și mentalitatea respectivă, găseau că nu izvorăsc din spiritualitatea poporului respectiv. Ș'atunci, de cea mai bună credință, încercau, teoretic, a construi state, ale căror instituții să se încadreze perfect spiritualității etnice a poporului respectiv. Așa s'a întâmplat din cele mai vechi timpuri, începând cu Platon și sfârșind cu gânditorii din zilele noastre. De prisos să spunem că multe din acele elaborări mințile erau cu mult inferioare sistemelor pe cari le combăteau și că nu au ajuns a fi măcar experimentate.

Războiul mondial a zguduit omenirea din temelii, așa încât, după războiu, conducătorii popoarelor, au pornit la o largă revizuire a tuturor instituțiilor statelor lor, pt. a le da o altă formă; mai mult, pt. a crea un stat nou. Așa avem încercările lui Lenin (și Stalin), ale lui Mussolini și Hitler.

Încercările de reformă socială ale acestora au avut puternice repercursii în viața tuturor popoarelor, silindu-le să iasă și ele o poziție față de aceste frământări sociale și politice. Acest lucru s'a întâmplat și la noi. Acei cari au încercat să fixeze poziția noastră, față de acele mișcări au fost gânditorii români. Conducătorii politici au rămas reci, indiferenți; așa cum le șade bine politicienilor.

Gânditorul român, care a căutat să arate, cu mult curaj și tot cu atâta claritate, poziția pe care trebuie s'o adopte România, față de frământările vremii noastre, a fost Nichifor Crainic. El se atașează cu trup și suflet pe lângă concepția statelor naționaliste. Evident făcând nu naționalism românesc nu de import.

Mai nou face acelaș lucru marele nostru gânditor filozof Rădulescu Motru, în cartea sa „Românismul“.

Rădulescu Motru nu se ridică contra democrației ca N. Cr. El concepe un stat în cadrul democrației, mai precis în marginele democrației. Atenția sa se oprește asupra țăranului, care formează 80% din populația țării. Ca și N. Cr. cere modificarea principalelor instituții ale statului ca: școala, biserica, instituțiile economice, etc. Dar această modificare trebuie făcută în așa fel ca ea să satisfacă aproape exclusiv nevoile materiale și spirituale ale țăranului. Cu alte cuvinte să întemeieze „Statul țăranesc“. Acest stat, așa cum îl preconizează dl. R. Motru, va trebui să aibă: școală specială sătească, biserică cu moral ridicat, igienă la sate, asigurarea socială obligatorie, cooperative, comerțul de cereale organizat, etc. într-o cât, dat fiind caracterul agricol al țării noastre, numai acestea pot ridica standardul material și intelectual al țăranului român.

Ori ce caracter ar îmbrăca viitorul stat român aceste instituții vor trebui solid organizate.

În cursul expunerii sistemului său social, autorul are o mulțime de idei bune și juste, cari se integrează perfect celui mai avansat naționalism. Dar . . ., luată și judecată în ansamblul ei, cartea, îți lasă în suflet un sentiment de regret. Cele mai multe din ideile cari alcătuiesc cartea nu pot fi realizate, într-o cât nu sunt de actualitate. Nu sunt în „nota“ vremii. Ele au format idealul altor generații. Generația de azi visează un altfel de stat, cu altă structură. Un stat în genul celui preconizat de dl. N. Craiinic.

Cu oameni vechi nu se pot crea lumi noi. Ori autorul „Românismului“ (recunoaștem, cel mai adânc și mai original gânditor filozof român) este omul altui veac. Al veacului al XIX. Deci într-o câtva străin de frământările, aspirațiile, dorințele generației veacului nostru.

MIHAIL MOLDOVANU

Revizori și Inspectori*)

Dl. B. Jordan este cel mai bine dotat dintre scriitorii tineri. Dotat din toate punctele de vedere. Motiv pentru noi de indoite bucurii: 1) pentru că d-l B. Jordan este învățător, unul din acei învățători prin cari ieșim din anonimat și 2) pentru că d-l B. Jordan

*) Roman de B. Jordan și V. Munteanu.

este . . . moldovean. Din aceeași Moldova — huliță de necunosători — care a mai dat doi învățători geniali: pe Creangă și pe Eminescu.

Pentru prima dată am auzit de B. Jordan dela un coleg de al meu, consătean și — după cât spunea — prieten cu B. Jordan. Apoi i-am văzut numele în „Bilete de papagal“. Când a tipărit „Normaliștii“, autorul a rupt definitiv pânza de întuneric ce încă mai flutura în jurul său.

Despre „Normaliștii“ s'au scris numai cuvinte de laudă. Eugen Jebeleanu scrie cu această ocazie în „România literară“: „Romancierul Normaliștilor“ aduce peste tot un suflu de tinerețe pe care l-am cunoscut cu toții, care plutește ca o boare peste pagini și îți brumează sufletul cu durerea autorului, cu durerea ta“. Iar Zaharia Stancu scrie și mai hotărît în revista „Azi“: „Romanul d-lui B. Jordan e una din cele câteva cărți semnificative al căror număr îl poți socoti pe degete într'un lung sir de ani“.

Trecând peste „Delta“, roman incununat cu un premiu, ajungem la romanul „Învățătorii“ despre care d-l Perpessicius a spus la Radio: „Toate rapoartele oficiale intrate în Ministerul Instrucțiunii publice nu pot prezenta în mod atât de obiectiv starea de astăzi a învățătorilor tineri și a școlii primare rurale, așa cum o prezintă dl. B. Jordan în „Învățătorii“. Iar prietenul Nic. Albu are în „Blajul“ cele mai potrivite accente din câte s'au scris despre B. Jordan: „Învățătorii“ d-lui B. Jordan e poemul dragostei pentru spiritualitate, e avertisment pentru mediocrități, e invitație la neliniște și urcuș“.

Dl. B. Jordan a adus în literatură un mediu neexploatat până la dânsul. Nu acesta e însă marele merit. D-l B. Jordan are calități de mare povestitor, moștenite probabil dela sfătoșii săi strămoși moldoveni. Urmărind pe elevii de școală normală până în viața lor socială, d-l B. Jordan, și ca scriitor și mai ales ca învățător, s'a isbit inerent de cei puși să supravegheze și să conducă activitatea învățătorilor: „Revizorii și Inspectorii“.

Noul roman, apărut de curând, tratează impecabil activitatea acestor organe de control cari — cu f. mici excepții nu și înțeleg absolut de loc menirea. Am auzit că într'un consiliu al Inspectorilor, d-l Jordan a fost reprob și aspru criticat. Erau, probabil, cei cari se recunoșteau mai fidel în tipurile încondate de autor. Ceeace-i tot spre lauda d-lui Jordan.

În romanul „Revizori și Inspectorii“ defilează o serie de întâmplări și de figuri „cu răspundere“, grave și importante atunci când își îndeplinesc „misiunea“. Revizorul Sava Ionescu cu mustața „ca un vârf de sabie“. Inspectorul Maican zis Că-

ciulă, Temistocle Radian, Bujenită, Inspectorul de extra, Iordache, toți se sbat caricatural și veridic sub penelul d-lui B. Jordan. În dosul acestor caricaturi se mișcă, atotputernici, potențații politici, în slujba cărora lucrează și ingenunchiază eroii romanului d-lui B. Jordan. Nu mai vorbim de felul cum se fac propunerile și inspecțiile pentru înaintare. Criteriul este cel arhi — cunoscut: politica, meritele politice, codourile și introducerea cărților revizorilor și insp. în școală, chiar dacă sunt maculatură.

Evident, noi nu zicem că nu sunt și învățătorii vinovați de această stare de lucruri. Avem și noi . . . uscăturile noastre, cari nu înțeleg să se ridice decât ploconindu-se și lingând mâinile celor mai mari. Inșă . . . peștele dela cap se impute. Mă gândesc însă ce ne vom face noi, cari vrem să ne păstrăm integritatea morală și nu înțelegem să ne prostituăm și să ne vindem. Socot că ne-a răsunat puțin Agripina Smărăndescu, care a aplicat două răsunătoare palme morale inspectorului Iordache, care voia să-și satisfacă poftele pe trupul învățătoarei, în schimbul transferării ei la oraș. „Și viața se scurge mai departe, impetuos, iar oamenii sunt mereu aceeași. Parada revizorilor și inspectorilor n'are sfârșit. Numai acolo, la țară, miile de învățători anonimi construiesc, zi de zi, în desăvârșită uitare, dar cu torțele idealurilor aprinse în suflet, minunatul templu al frumuseții“. Așa se incheie romanul „Revizori și Inspectori“. Cartea aceasta e un document adevărat și o foarte isbutită și meritată satiră a celor „ajunși“ în fruntea noastră pe nedrept.

C. ȘTEFĂNIU

**F. Ștefănescu Goangă,
Al. Roșca și S. Cupcea**

Instabilitatea emotivă.

Institutul de psihologie al Universității din Cluj a dat la iveală o nouă lucrare de o covârșitoare importanță pentru educatori.

Cercetările asupra inteligenței și debilității mintale au fost extinse și asupra unui domeniu mult mai dificil de explorat, dar cu o importanță capitală în balanța vieții omenești, acela al anomaliilor emotiv-active, cuprinse sub termenul de instabilitate emotivă.

Actualitatea problemei o arată dezechilibrul moral care-și găsește astăzi teren nu numai în societate, dar și în viața școlariilor noștri — mari și mici — și cari adeseori sub masca unor inofensive abateri, ascund tendințe în embrion ce vor face din ei, dacă nu răufăcători, dar niște neapți ori inadaptabili greutăților vieții moderne. K. A. Menninger afirmă că „la fiecare douăzeci dintre noi, unul este, a fost sau va fi într'un spital de boală mintală“.

Între inteligență și instabilitate emotivă nefiind nici o legătură, problema ce se pune este diagnosticarea acestor deviațiuni ale vieții emotive, precum și opera de profilaxie mintală pe care adevărata educație trebuie să o pună și să o deslege.

Și acesta fac autorii prin lucrarea de față.

Pornind de la definirea instabilității emotive, prin care înțeleg toate turburările și anomaliiile emotiv — active care constituiesc un domeniu de graniță între patologic și normal, autorii se ocupă de următoarele metode de examinare și măsurare a instabilității emotive: metoda observației, metoda evaluării, metoda chestionarului, metoda interviului, a testelor de temperament și caracter, metoda asociației libere, metoda psihofiziologică, psihanalitică și clinică.

După expunerea pe larg a tuturor acestor metode, autorii prezintă un chestionar de instabilitate emotivă compus din 148 întrebări, chestionar etalonat pe sexe și începând de la vârsta de 10-50 ani. Chestionarul arată nu numai gradul de instabilitate emotivă, dar și constituția psihopatică în care se încadrează individul examinat.

În sfârșit, în partea ultimă a lucrării sunt expuse măsurile de profilaxie mintală cu toate urmările lor eugenice și eutenice.

Din punct de vedere social și sanitar deviațiunile emotiv — active au o foarte mare importanță. Dr. William J. Mayo afirmă că: *isteria, neurastenia, psihastenia și nevrozele înrudite sunt cauza mai multor mizerii umane decât tuberculoza și cancerul.*

Lucrarea d-lor Ștefănescu-Goangă, Roșca și Cupcea este prea importantă pentru noi educatorii spre a-i putea fixa cuprinsul și însemnătatea în aceste câteva rânduri, — deaceia vom mai reveni asupra ei.

GH. ANIȚEI.

Puncte cardinale în haos, de Nichifor Crainic.

O carte pentru a nu fi abandonată în bibliotecă, alături de alte tovarășe îmbătrânite prea de timpuriu, trebuie să descopere colțuri ascunse ale sufletului unei națiuni sau ale omenirii sau să descifreze dedesupturile frământărilor societății la un moment dat. Ea trebuie să despice drum luminos în mijlocul frământărilor și dibuirilor societății; căci, din timp în timp, societatea trece prin crize acute, în drumul ei spre progres. O carte dar trebuie să fie un ghid spiritual, pt. ori ce individ, în labirintul și haosul vieții. Cartea, care nu vine din adâncurile abisale ale sufletului unei națiuni, este sortită pieirii. După câțiva ani apare ca ceva vechiu, răsuflet, îmbătrânit, anacronic, și nu o mai cercetează de cât istoricul literar, pt. a o încadra într'un curent oarecare și pt. a-i demasca artificiile cari îi alcătuiesc scheletul. Acestor fel de cărți le lipsește substanța vie, dinamismul spiritual, intuițiile adânci, reveletoare, suflul luminii cerești, cari dau tărie cărților de a înfrunta veacurile și lucru esențial, de a-și păstra actualitatea.

Dintre cărțile bune (cari întrunesc calitățile enumerate mai sus), apărute în lit. rom., în ultimul timp, cea mai bună este fără îndoială „Puncte cardinale în haos” — a marelui poet și gânditor Nichifor Crainic. Este o carte epocală. Un prea zelos discipol spiritual al lui N. Cr. nu s'a sfiit a o numi „Cartea veacului”. De sigur este vorba de veacul românesc. Puncte c. în h. este o carte în care se frământă aprig, până la consumare, sufletul unui profet al neamului, care a cetit în adâncurile sufletului românesc destinul lui și i-a arătat drumul pe care trebuie să mergă, pt. a-și legitima existența în concertul popoarelor Europei. Puterea de viață, energia creatoare, închise în sufletul neamului, sunt răscolite și chemate la viață. Incremenitele ape ale sufletului românesc încep să se miște, să vuiască în adâncuri, spre spaima mișeilor și veneticilor, cari au stors și storc fără milă vlaga neamului, târându-l spre prăpastia pieirii.

Acest mare scriitor, cu intuiția-i genială, a pătruns până'n fibrele cele mai ascunse sufletul românesc și de acolo a descifrat, cu o claritate surprinzătoare, imperativele neamului și ale rasei. Drumul neamului românesc este îndicat de imperativele rasei. În frământarea disperată a neamurilor, pt. a-și satisface ambițiile de expansiune (imperialiste) caracteristice neamurilor noastre, dar acest drum ne poate salva. Să nu uităm o clipă că omenirea este angajată într'o luptă de exterminare și că în această luptă nu sunt angajate popoarele singuratice, ci rasele.

Cataclismul mondial și mai ales condițiile de viață create de el (lux orbitor și mizerie neagră ; mândrie neroadă la învingători și sentimentul umilirii la învinși) au modificat spiritul neamurilor. Cultura și civilizația se găesc la un greu impas. Sistemele sociale actuale sunt pe cale de năruire și altele sunt pe cale a le lua locul. Cele noi încă nu sunt bine conturate, plutesc încă în haos ; cele vechi nu vor să cedeze. E o luptă între crepuscul și răsărit. Crepuscul este reprezentat de generația bătrână, iar răsăritul de cea tânără. Deci între generația bătrână și cea tânără s'a încins o luptă aprigă.

Dar . . . a încerca o cât de sumară inventariere a ideilor cărții de care ne ocupăm (chiar în cadrul unei cronici de mari dimensiuni — ceiace revista noastră nu ne permite) este o imposibilitate. Cartea aceasta este un fluviu de idei, a căror înșiruirea, fără nici un comentariu, ne-ar cere multe pagini. Așa că rostul acestor însemnări nu este altul de cât acela de a prezenta cartea. Ca încheiere voiu spune ce este această carte. Ea este o evanghelie a naționalismului, o evanghelie a tineretului și o evanghelie creștină. Să ne lămurim : este o evanghelie a naționalismului pt. că ea caută să exalte forțele latente ale națiunii române, pt. a-și împlini destinul istoric ; este o evanghelie a tineretului, pt. că lui se adresează. În sufletul acestuia fierbe vulcanul naționalismului, care va trebui să irumpă, pt. a dărâma actuala alcătuire a statului român, pt. a crea România eroică ; este apoi o evanghelie creștină, pt. că autorul luptă, cu uriașă putere pt. reînvi-orarea sentimentului religios. Vrea să reazeze religia pe tronul de pe care a alungat-o materialismul istoric al veac. XIX-lea.

MIHAIL MOLDOVANU

No. 5-1937.

Comunicat.

Domnii colegi din județul Mureș cari n'au înaintat declarațiile privitoare la societatea de înmormântare, sunt rugați ca să le trimită cu prima poștă ; în caz contrar, nu vor putea beneficia de asistența acestei societăți.

Tg.-Mureș 27 Ianuarie 1937.

Președinte :
ss. Ioan Runcu.

Secretar :
ss. Fi. Nistor

Reviste.

GÂNDIREA. *Anul XVI. Ianuarie 1937.* Este singura revista de ideologie care a grupat în jurul său tot ce are mai distins cugetarea românească. Apariția ei regulată, problemele înalte, debătute cu incontestabilă competență în paginile ei, au impus-o atenției iubitorilor de adevăr. Mai mult decât atât, *Gândirea* se găsește neîntrerupt, pe linia tradiției adevăratei culturi românești, în permanentă luptă cu fabricatele unui modernism diformant, la remorca democrației.

Rezistența dărză opusă nebuniei veacului de acum, prin ancorarea în virtuțile neamului nostru profund creștin, a fortificat sufletul generației renașterii noastre naționale.

Intreaga noastră admirație pentru ideologul *Gândirii*, dl. prof. *Nichifor Crainic*, cel dintâiu sol al naționalismului luminat.

REVISTA FUNDAȚIILOR REGALE. *An. IV. Ianuarie 1937.* Și acest număr aduce o bogată recoltă de literatură, studii și contribuții noi la lămurirea fenomenului cultural din țară. Un adevărat caleidoscop al vieții noastre culturale.

Ca întotdeauna, cei mai distinși scriitori își dau întâlnire în paginile sobre ale revistei.

Dl. *N. Iorga* în *Visioni de Italie* descrie cu inegalabilul d-sale talent, o serie de localități de cari îi leagă fie momente istorice, fie admirația operilor de artă, atâtea mărturii ale spiritului artistic italian. Uimirea d-sale se proiectează just și asupra operii civilizatorii a fascismului.

D-nii *Gala Galaction*, *Gh. Brăescu*, *I. Marin Sadoveanu*, *Artur Gorovei*, etc, etc, semnează pagini de autentică literatură.

La „*Cronici*“, întâlnim studiile celor mai competenți critici literari, muzicali etc.

Incât, mă întreb : mai ezită un intelectual, cât de sărac să fie, să aboneze și să citească această minunată revistă ?

(Abonament : 300 Lei)

SOCIOLOGIE ROMÂNEASCĂ. Director *D. Gusti*. No. 12 Decembrie. Oricine vrea să studieze manifestările vieții spirituale ale sateanului nostru, trebuie să aleagă calea deschisă de metoda sociologică a Dlui prof. *D. Gusti*.

Desgroparea comorilor sufletești, ascunse și uitate în satele țării, cunoașterea vieții sub toate formele, va da posibilitate tu-

turor celor ce luptă pentru ridicarea stratului generator al națiunii, să intervie cu maximumul de eficacitate.

Insemnăm din acest număr : *Traian Herseni* : Ceata feciorilor din Drăguș ; *C. Brătloiu și H. H. Stahl* : Vicleiul din Târgu-Jiu ; *Const. D. Gib.* : Colindă din Șanț (Năsăud). Cronici, recenzii și însemnări, peste tot, interesante.

D. L.

Laboratorul de psihologie experimentală din București a alcătuit o fișă **psihologică** care poate fi complectată la sfârșitul anului — după ce educatorul și-a consemnat în caiet toate observațiunile sale. Aceste observațiuni — sintetizate — sunt trecute în fișă, iar la sfârșitul ei se poate face și o caracterizare generală o copilului respectiv.

Complectarea ei nu implică nici un fel de măsurătoare — nici un instrument — nici o cheltuială — ci doar o continuă observație asupra elevului :

Mai mult, învățătorii pot să-și trimită observațiunile critice pe adresa laboratorului pentru a contribui la îmbunătățirea acestei fișe.

Se poate procura chiar dela laborator: Str: Edgar Quinet București. Costă 2,50 lei bucata.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Doșta redacției.

D. M. Moldovanu: Din cauza aglomerației de material am lăsat „**Naționalismul nostru**” pentru numărul viitor.

D. Iacob Vescan: Vă rugăm articole mai scurte; (3-4 pagini de coală).

D. Ștefăniu. Spațiu prea mic. Nu vă supărați. Cred că știți de ce e vorba!

D. N. Albu: Am primit. Mulțumim. În numărul viitor va apare.

D. Vișoiu: Scrieți vă rog mai lizibil. **Pentru dnii Inv. cari ne inapoiază revista** : Faceți distincție între persoana dv. și comitetul școlar. Un exemplar este pentru biblioteca dv. personală și altul pentru cea a comitetului școlar. Dealtfel hotărîrea asociației — de a se opri abonamentul — se menține.

În numărul de față s'au strecurat câteva greșeli de tipar pe cari cititorii sunt rugați a le trece cu vederea.

PROGRES ȘI CULTURĂ

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR DIN JUD. MUREȘ

*Apare lunar, afară de Iulie și August, sub îngrijirea Comitetului
Asociației și redactată de un comitet.*

Redactor responsabil :
I. BUTNARIU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Abonamentul anual :

Pentru învățători Lei 100
Pentru comitetele școlare și alte categorii Lei 120

Toate manuscrisele, revistele și cărțile de recenzat se vor trimite
pe adresa redacției.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția și Administrația:
Cooperativa de librărie „Progresul“ Tg.-Mureș.

LA LIBRĂRIA „PROGRESUL”

se găsesc următoarele cărți :

V O L U M U L III 1936

din

ANALELE DE PSIHOLOGIE

Director : Prof. C. RĂDULESCU-MOTRU

Redactor : I.-M. NESTOR

Sumarul volumului III.

CERCETĂRI ȘI STUDII

PIERE JANET: Le langage inconsistent

C. RĂDULESCU-MOTRU: Organizarea muncii românești prin metode de împrumut.

G. MARINESCU și L. COPELMAN: Studiul emotivității prin reflexul psihogalvanic.

N. MĂRGINEANU: Natura legii științifice.

V. PAVELCO: Funcția afectivității.

D. TODORANU: Principii de igienă mintală.

A. MANOIL: Considerațiuni de statistică psihologică în legătură cu problema corelației.

Al. CHIAPPELLA: Valoarea diagnosticării inteligenței prin teste și prin observație și considerațiuni generale asupra profilului psihologic.

I.-M. NESTOR: Diagnosticarea inteligenței copililor între 9-14 ani.

Abonați-vă la revista

JURNAL DE PSIHOTEHNICĂ

BCU Director : Profesor C. RĂDULESCU-MOTRU

Redactori : L. M. NESTOR și G. C. BONTILĂ

Apare de cinci ori pe an. Tratează probleme de psihologie practică. Aplicațiuni în pedagogie, industrie, comerț, asmată, transporturi, accidente, etc.

Redacția și administrația : Laboratorul de Psihologie experimentală, Universitatea din București, strada Edgar Quinet

Onor.